

Επικεφαλής του ΤΧΣ στην «Κ»: Ωρα τολμηρών αποφάσεων για τις τράπεζες

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 30-12-2018

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ του Μάρτιν Τζούρντα στην ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

<http://www.kathimerini.gr/1002416/article/proswpa/synentey3eis/epikefalhs-toy-txs-sthn-k-wra-tolmhrwn-apofasewn-gia-tis-trapezes>

Δεν θα δεχθούμε πισωγυρίσματα σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης των τραπεζών, τονίζει ο διευθύνων σύμβουλος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Μάρτιν Τζούρντα.

Η αντιμετώπιση του προβλήματος των κόκκινων δανείων αποτελεί τη βασικότερη, αλλά όχι τη μοναδική πρόκληση για τις τράπεζες. Η αλλαγή του λειτουργικού τους μοντέλου και η μείωση του κόστους αποτελούν εξίσου βασικές προκλήσεις, που θα κρίνουν την επάνοδο των τραπεζών στην κερδοφορία και την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών. Αυτό επισημαίνει ο διευθύνων σύμβουλος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, Μάρτιν Τζούρντα, στη συνέντευξή του στην «Κ», στην οποία παραδέχεται ότι το μέγεθος της επένδυσης του Δημοσίου στις τράπεζες, που ανέρχεται στα 45 δισ. ευρώ, είναι δυσθεώρητο και δύσκολο να ανακτηθεί.

Ο κ. Τζούρντα προτρέπει τις τράπεζες να προσαρμόσουν το επιχειρησιακό τους μοντέλο με βάση τους μετριοπαθείς ρυθμούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, αλλά και το δεδομένο μιας ασθενικής ανάπτυξης στην Ευρώπη και κάνει σαφές ότι το Ταμείο δεν θα δεχθεί πισωγυρίσματα σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης των τραπεζών.

– Έχετε δουλέψει πάνω σε μια λύση για την αντιμετώπιση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων των τραπεζών. Ποιο είναι το κόστος για το Δημόσιο;

– Το ΤΧΣ επανήλθε στην ιδέα της δημιουργίας ενός σχήματος (Asset Protection Scheme - APS) για τη στήριξη των τραπεζών στην προσπάθειά τους να μειώσουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια τον Δεκέμβριο του 2017, όταν πια είχε γίνει σαφές ότι είναι ένα τεράστιο βάρος στους ισολογισμούς τους, επιβαρύνοντας τα έσοδά τους και την κερδοφορία τους. Έτσι εξετάσαμε τα μοντέλα που είχαν εφαρμοστεί σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ αυτών και το ιταλικό μοντέλο, και καταλήξαμε με τη βοήθεια της BlackRock σε μία πρόταση, η οποία όμως στη φάση εκείνη βρήκε την αντίθεση του ΔΝΤ, που εναντιώθηκε στη σημαντική δημοσιονομική επιβάρυνση. Για τον ίδιο λόγο ήταν επίσης πολύ επιφυλακτική και η ΕΚΤ, και έτσι αποφασίστηκε να μην αναληφθεί κάποια πρωτοβουλία μέχρι και το τέλος του προγράμματος για την Ελλάδα.

Φθάσαμε έτσι στον Σεπτέμβριο, όπου μετά τη συνάντηση που είχαμε με τον υπουργό Οικονομίας κ. Ευκλείδη Τσακαλώτο αποφασίσαμε να δουλέψουμε ξανά στις λεπτομέρειες αυτής της πρότασης. Σύμβουλος από την πλευρά της κυβέρνησης υπήρξε η JP Morgan. Η κυβέρνηση έχει αναγνωρίσει τα οφέλη αυτής της πρότασης, που μεταξύ άλλων είναι ότι μπορεί να εφαρμοστεί σταδιακά και ότι το

κόστος της εξαρτάται από τις προβλέψεις που υπάρχουν για αυτά τα δάνεια, τον βαθμό ανάκτησης των δανείων που θα μεταφερθούν κ.ά. Με βάση τους υπολογισμούς μας, στο σχήμα αυτό θα μπορούσαν να μεταφερθούν 15 δισ. ευρώ μη εξυπηρετούμενων δανείων. Το δημοσιονομικό κόστος θα ήταν ουσιαστικά το ύψος της εγγύησης που θα παρείχε το κράτος και με βάση τους υπολογισμούς μας πρόκειται για 5 δισ. ευρώ, τα οποία δεν θα καταβληθούν εφάπαξ, αλλά σταδιακά και ανάλογα πάντα με τη σύνθεση των δανείων που θα μεταφέρονταν σε αυτό το σχήμα.

– Σε ποιον ανήκει τώρα η πρωτοβουλία για την υλοποίηση αυτής της πρότασης και πώς προσεγγίζουν οι τράπεζες αυτή τη λύση;

– Έχουμε κάνει την απαραίτητη προεργασία σε αρχικό στάδιο με την DG Comp προκειμένου να ξέρουμε τι μπορεί να εγκριθεί, αλλά δεν έχουμε παρουσιάσει τη μεθοδολογία της τιμολόγησης. Αυτό είναι κάτι που θα κάνει η JP Morgan, η οποία έχει αναλάβει τις επαφές με τους θεσμούς, δηλαδή τον SSM και την DG Comp. Εμείς, ως μέτοχοι, δεν μπορούμε να αναλάβουμε αυτόν τον ρόλο. Ευθύνη μας πάντα, ως μέτοχοι, είναι να διαφυλάξουμε την αξία της επένδυσής μας στις τράπεζες και να προστατεύσουμε τα χρήματα των φορολογουμένων, γιατί αν δεν αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων και δεν δοθεί η δυνατότητα να χρηματοδοτηθεί η πραγματική οικονομία, το τραπεζικό σύστημα δεν θα μπορέσει να αναπτυχθεί. Για αυτό πιέζουμε για μια λύση στο πρόβλημα. Το σχήμα μπορεί να λειτουργήσει σε εθελοντική βάση για όποια τράπεζα θελήσει να ενταχθεί και για το ύψος NPEs που επιλέξει. Αυτή τη στιγμή κάνουμε τις επαφές μας με τις τράπεζες, οι οποίες βλέπουν αυτή την πρωτοβουλία θετικά. Από τις μέχρι σήμερα συζητήσεις μας προκύπτει ότι η Eurobank και η Πειραιώς είναι πιο έτοιμες να κάνουν χρήση αυτής της δυνατότητας.

Ειδικά για τη Eurobank, το μοντέλο αυτό θα μπορούσε να αποδειχθεί πολύ ωφέλιμο στο πλαίσιο της συγχώνευσής της με την Grivalia, στον βαθμό που το σχέδιο προβλέπει την τιτλοποίηση ενός σημαντικού τμήματος χαρτοφυλακίου και η κρατική εγγύηση θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως κάλυμμα για το senior τμήμα των ομολόγων που θα εκδοθούν. Με δεδομένο, λοιπόν, ότι αυτό το μοντέλο προϋποθέτει μια ενιαία δομή, με τη μορφή ομπρέλας, δηλαδή την κρατική εγγύηση, αυτό που μένει είναι να κατατεθεί στη DG Comp προκειμένου να υπάρξει η έγκριση και μετά οι τράπεζες, με τη σειρά τους, να αποφασίσουν ποιο τμήμα του χαρτοφυλακίου τους επιθυμούν να εντάξουν σε αυτό το μοντέλο.

– Πώς παρακάμπτεται στην πρότασή της το πρόβλημα της χαμηλής επενδυτικής βαθμίδας του ελληνικού Δημοσίου;

– Το θέμα της χαμηλής επενδυτικής βαθμίδας του ελληνικού Δημοσίου έχει να κάνει με την εγγύηση. Έτσι, εάν η ποιότητα του χαρτοφυλακίου που θα μεταφερθεί, αξιολογηθεί από τους επενδυτές ως ελκυστική προς επένδυση, τότε δεν χρειαζόμαστε ουσιαστικά την κρατική εγγύηση, η οποία θα αποτελέσει ένα πρόσθετο μόνο στοιχείο. Έτσι, σε αντίθεση με το ιταλικό μοντέλο, αυτό που θα αποτελέσει αντικείμενο αξιολόγησης είναι η μεθοδολογία, η οποία στον βαθμό που γίνει αποδεκτή από τους διεθνείς επενδυτές, η κρατική εγγύηση δεν είναι απαραίτητο να πληροί αυτό το κριτήριο. Άρα το χαρτοφυλάκιο που θα μεταφερθεί στο SPV πρέπει να αποτελείται από δάνεια με εξασφαλίσεις, όπως είναι όχι μόνο τα στεγαστικά δάνεια, αλλά και δάνεια των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που αποτελούν σημαντικό βάρος σήμερα για τις τράπεζες.

– Ποια θεωρείτε ότι είναι τα οφέλη της πρότασής σας;

– Δεν νιώθουμε ότι είμαστε σε θέση υπεροχής σε ό,τι αφορά τη δική μας πρόταση. Επίσης, δεν σημαίνει ότι αυτή μπορεί να είναι η μοναδική λύση. Καλωσορίζουμε οποιαδήποτε λύση και αν το μοντέλο που προτείνει η TtE γίνει επίσης αποδεκτό από τον SSM και την DG Comp, αυτό θα είναι πολύ θετικό. Οποια λύση μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση του προβλήματος των κόκκινων

δανείων είναι ευπρόσδεκτη σε εμάς, ως μέτοχο, αλλά και σε οποιονδήποτε άλλο μέτοχο. Η πρόταση της ΤτΕ βασίζεται στη χρήση του αναβαλλόμενου φόρου, που είναι ένα σημαντικό θέμα για τις τράπεζες γιατί είναι σαφές ότι είναι μια φορολογική απαίτηση και ότι δεν είναι πραγματικά κεφάλαια. Οι τράπεζες δεν πρέπει να δημιουργούν ζημίες, γιατί σε μια τέτοια περίπτωση ενεργοποιείται ο ρόλος του κράτους. Πιστεύουμε ότι ο αναβαλλόμενος φόρος πρέπει να μειωθεί και να μεταβληθεί σε πραγματικό μετοχικό κεφάλαιο. Η πρόταση της ΤτΕ είναι πολύ ενδιαφέρουσα γιατί επιχειρεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα του αναβαλλόμενου φόρου, μεταφέροντας αυτή την απαίτηση σε ένα όχημα ειδικού σκοπού και αν επιλεγεί από μια τράπεζα μπορεί να λειτουργήσει από κοινού με το σχήμα APS που προτείνουμε εμείς. Επιπλέον, η πρόταση αυτή βασίζεται στη μεταφορά σε όχημα ειδικού σκοπού δανείων κακής κυρίως ποιότητας, ενώ η λύση που προτείνουμε εμείς στοχεύει σε υψηλότερης αξίας στοιχεία ενεργητικού. Πιστεύουμε, λοιπόν, ότι και οι δύο προτάσεις θα μπορούσαν να λειτουργήσουν. Αντίθετα, δεν θεωρούμε ότι πρέπει να αναλωθούμε σε πολυάριθμες επιλογές που αποπροσανατολίζουν και μπορεί να δημιουργήσουν σύγχυση στους επενδυτές.

– Κατά πόσον η πρότασή σας οδηγεί τις τράπεζες σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου;

– Το σχήμα μπορεί να λειτουργήσει σε εθελοντική βάση για όποια τράπεζα θελήσει να ενταχθεί και για όποιο ύψος NPEs, και έχει δύο βασικά πλεονεκτήματα: Δεν οδηγεί σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου τις τράπεζες και επιπλέον δεν απομειώνει την αξία της επένδυσης για τους υφιστάμενους μετόχους, δηλαδή και των φορολογουμένων, υπέρ των οποίων το Ταμείο λειτουργεί.

Το παλιό μοντέλο, που οδηγούσε τις τράπεζες κάθε δεύτερο χρόνο σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου και αυτά τα χρήματα χρησιμοποιούνταν για να καλύψουν τις ζημίες από τις διαγραφές δανείων, είναι σαφές πια ότι δεν λειτουργεί, για τον απλούστατο λόγο ότι οι επενδυτές δεν πιστεύουν πια σε αυτό το αφήγημα. Η δική μας προσέγγιση είναι ότι οι τράπεζες πρέπει να αναπροσαρμόσουν τους ισολογισμούς τους και να αναθεωρήσουν το μοντέλο λειτουργίας τους στη βάση των σημερινών συνθηκών αγοράς και αυτό σημαίνει ότι δεν χρειάζεται να διαθέτουν υπερβάλλοντα κεφάλαια. Χρειάζονται κεφάλαια ικανά να αντισταθμίσουν τους κινδύνους του ενεργητικού τους και τη ροή των τραπεζικών εργασιών τους. Αν, λοιπόν, υποθέσουμε ότι η ελληνική οικονομία αναπτύσσεται με ρυθμό 2% τα επόμενα τρία χρόνια και μπορείς να χρησιμοποιήσεις τα έσοδά σου για νέες χρηματοδοτήσεις ή για να διανεμίεις κέρδη στους μετόχους σου, αυτό είναι αποτελεσματικό. Την ίδια στιγμή αν αναπροσαρμόσεις το μέγεθος του επιχειρησιακού σου μοντέλου και οι επενδυτές πιστέψουν ότι αυτό είναι αποτελεσματικό, τότε θα επιστρέψουν και θα επενδύσουν σε αυτό. Από τη στιγμή όμως που δεν έχεις ένα αξιόπιστο αφήγημα, δεν μπορείς να προσελκύσεις επενδυτές.

Τα 32 δισ. ευρώ έγιναν 760 εκατ.

– Πόσα χρήματα έχουν δαπανηθεί μέχρι σήμερα για την ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος;

– Εάν αναλογιστούμε τα χρήματα που οι Έλληνες φορολογούμενοι έχουν επενδύσει στις τράπεζες, θα συνειδητοποιήσουμε ότι πρόκειται για ένα τεράστιο ποσό. Το Ταμείο έχει επενδύσει 32,5 δισ. στις τέσσερις συστημικές τράπεζες, αλλά και στα μεταβατικά σχήματα που δημιουργήθηκαν. Έχουν επενδυθεί επίσης 13,5 δισ. ευρώ για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού που δημιουργήθηκε κατά τη διάσωση μικρότερων τραπεζών. Έτσι έχουμε ένα σύνολο 45 δισ. ευρώ, από τα οποία έχουν ανακτηθεί περί τα 3,5 δισ. ευρώ με τη μορφή των warrants, των Cocos ή προμηθειών που οι τράπεζες κατέβαλαν, ενώ στα 656 εκατ. ευρώ ανέρχονται τα έσοδα από τις ρευστοποιήσεις. Ακόμη και αν απομονώσουμε τα κεφάλαια που επενδύθηκαν στις τέσσερις συστημικές τράπεζες, το ύψος της επένδυσης ανέρχεται σε 32 δισ. περίπου. Είναι λοιπόν σαφές ότι η σημερινή κεφαλαιοποίηση της

επένδυσης του ΤΧΣ έχει συρρικνωθεί περίπου στα 760 εκατ. και αντιστοιχεί μόλις στο 5% της συνολικής επένδυσης μέχρι σήμερα.

Τα προγράμματα εθελουσίας εξόδου δεν είναι αποτελεσματικά

– Πιστεύετε ότι το νέο επιχειρησιακό μοντέλο στο οποίο πρέπει να προσαρμοστούν οι τράπεζες θα οδηγήσει σε συγχωνεύσεις στο τραπεζικό σύστημα;

– Κατ’ αρχάς δεν βλέπω ότι μπορεί να υπάρξουν οφέλη για το τραπεζικό σύστημα από μια τέτοια κίνηση τουλάχιστον σε αυτή τη φάση. Οι τράπεζες πρέπει να δουλέψουν πάνω στη μείωση των κόκκινων δανείων και στο νέο επιχειρησιακό τους μοντέλο. Το παλιό καθεστώς όπου και οι τέσσερις τράπεζες έκαναν τα ίδια ακριβώς πράγματα, απλώς λίγο καλύτερα η μία σε σχέση με την άλλη, δεν δουλεύει πια.

Πρέπει λοιπόν κάθε τράπεζα να επανασχεδιάσει το προφίλ της και να προσδιορίσει τι είδους υπηρεσίες θέλει να προσφέρει π.χ. αν θα προσφέρει κυρίως υπηρεσίες λιανικής τραπεζικής ή wholesale και να επανατοποθετηθεί στην αγορά και στους πελάτες της με βάση τα πλεονεκτήματα που διαθέτει και που μπορούν να υποστηρίξουν ένα ισχυρό ισολογισμό. Αυτή είναι η επόμενη πρόκληση για τις τράπεζες. Η αλήθεια είναι ότι δεν το έχουν κάνει αυτό τα προηγούμενα χρόνια γιατί απλώς όλοι πόνταραν σε υψηλούς βαθμούς ανάπτυξης της τάξεως του 4% ή 5%, θεωρώντας ότι ο δρόμος προς αυτή την κατεύθυνση θα ήταν πιο εύκολος. Πλέον είναι σαφές ότι αυτό δεν θα συμβεί και επίσης είναι σαφές ότι τώρα είναι η ώρα για να ληφθούν αποφάσεις. Αυτό δεν έχει να κάνει μόνο με τις εξελίξεις στην Ελλάδα, αλλά και με τις προοπτικές της ευρωπαϊκής οικονομίας. Αυτό που βλέπουμε είναι ότι οι κινητήριες δυνάμεις της ελληνικής οικονομίας είναι αυτή τη στιγμή ο τουρισμός και οι εξαγωγές. Και οι δύο όμως εξαρτώνται άμεσα από τις εξελίξεις στην ευρωπαϊκή οικονομία, οι προοπτικές της οποίας δεν είναι τόσο ανθηρές. Αρα πρέπει να γίνουμε πιο μετριοπαθείς και να αντιμετωπίσουμε την πραγματικότητα.

Αυτό που θεωρώ ότι είναι το επιδιωκόμενο είναι να έχουμε πραγματικό ανταγωνισμό στο τραπεζικό σύστημα. Ιδανικά επίσης μπορούμε να έχουμε ένα ή δύο διεθνείς στρατηγικούς επενδυτές, κάτι που νομίζω ότι η χώρα διαθέτει σήμερα και σε ό,τι αφορά το τραπεζικό σύστημα η ιδανική εικόνα κατά τη γνώμη μου είναι να υπάρχουν δύο τοπικοί πρωταθλητές και κάποιες πιο εξειδικευμένες τράπεζες. Το να μιλήσουμε για συγχωνεύσεις στο τραπεζικό σύστημα σε αυτή τη φάση είναι κάτι πάρα πολύ πρόωμο.

– Το μοντέλο που περιγράφετε απαιτεί προφανώς μείωση του προσωπικού στις τράπεζες. Κατά πόσον το Ταμείο θα υποστηρίξει την υλοποίηση νέων προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου για τους τραπεζοϋπαλλήλους;

– Αν κοιτάξουμε την κερδοφορία του τραπεζικού συστήματος, ο μέσος όρος απόδοσης κεφαλαίων (ROE) στο ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα είναι κοντά στο 6%, στην Πορτογαλία κοντά στο 2,5% και στην Ελλάδα είναι αρνητικό. Οι ελληνικές τράπεζες είναι ανάγκη να επανεξετάσουν το λειτουργικό τους μοντέλο και τη δομή του κόστους τους. Ετσι θα διαπιστώσουν τι είναι επικερδές και τι όχι και με βάση αυτές τις διαπιστώσεις θα πρέπει να αποφασίσουν πού θα επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους και το δυναμικό τους. Εφόσον εντοπίσουν πού θα πρέπει να διαθέσουν τους διαθέσιμους πόρους τους, θα πρέπει να δουν τι θα κάνουν και για τους πόρους που δεν χρειάζονται σε αυτή την προσπάθεια. Αυτό που λέμε στις τράπεζες δεν είναι το να ξεφορτωθούν το προσωπικό τους, αλλά να βρουν μια υπεύθυνη κοινωνικά λύση και κατά την άποψή μας αυτό θα πρέπει να υποστηριχθεί από όλους τους κοινωνικούς παράγοντες.

Τα προγράμματα εθελουσίας εξόδου είναι πράγματι πολύ δημοφιλή στην Ελλάδα, αλλά δεν είμαι καθόλου βέβαιος ότι είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για τη μείωση του προσωπικού. Αυτά τα προγράμματα έχουν νόημα μόνο εάν διασφαλίσεις ότι πράγματι ο κόσμος αποχωρεί και υποστηρίζεται

σε αυτή την επιλογή. Δεν έχει νόημα εάν κάποιος αποχωρήσει παίρνοντας αυτή την οικονομική στήριξη και στη συνέχεια επαναπροσληφθεί από μία άλλη τράπεζα. Σε αυτή την περίπτωση είναι δαπάνη. Πιστεύω σε σχήματα, όπως δημιουργήθηκαν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (labour financial scheme), που θα δώσουν τη δυνατότητα στον κόσμο να επανεκπαιδευθεί και να κατευθύνει την καριέρα του σε έναν άλλο τομέα, αφού είναι επίσης σαφές ότι ο χρηματοοικονομικός τομέας στην Ελλάδα δεν χρειάζεται επιπλέον προσωπικό. Εχω μεταφέρει αυτή την πρόταση αρμοδίως και πλέον είναι θέμα κυβερνητικής απόφασης εάν θα προχωρήσει σε ένα παρόμοιο σχήμα.

– Η κυβέρνηση προωθεί την αλλαγή του νόμου για τα μη εκτελεστικά μέλη των διοικητικών συμβουλίων των τραπεζών. Συμφωνείτε ότι υπάρχει ανάγκη αλλαγών και προς ποια κατεύθυνση;

– Τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των τραπεζών έχουν αλλάξει σε ποσοστό 75% μέχρι σήμερα και σε ποσοστό 60% έχουμε στελέχη με διεθνή εμπειρία στον κλάδο. Αυτό που μπορούμε να πούμε με αντικειμενικούς όρους είναι ότι αυτό επέφερε ουσιαστικές αλλαγές στην κουλτούρα εταιρικής διακυβέρνησης και γι' αυτό επιμένουμε πολύ και νομίζω ότι έχουμε πείσει τις διοικήσεις των ελληνικών τραπεζών π.χ. για την ανάγκη ύπαρξης επιτροπής ηθικής. Ήδη η Τράπεζα Πειραιώς έχει δρομολογήσει τη σύστασή της, η Εθνική έχει αποδεχθεί την αναγκαιότητα συγκρότησής της και πιστεύω ότι και οι άλλες τράπεζες θα ακολουθήσουν. Έτσι είμαστε ανοιχτοί σε αλλαγές που θα ενισχύσουν θέματα ηθικής των τραπεζών ή θα βελτιώσουν τη λειτουργία τους. Για παράδειγμα, μπορούμε να συμφωνήσουμε στο ότι δεν χρειάζεται κάποιος να είναι τραπεζίτης για να είναι επικεφαλής του τμήματος IT, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν θα δεχθούμε να υπάρχουν μέλη στα διοικητικά συμβούλια των τραπεζών που π.χ. έχουν σχέση δανειζόμενου με την τράπεζα. Το Ταμείο θα εναντιωθεί σε οποιαδήποτε κίνηση που θα μας πήγαινε πίσω στο παρελθόν σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης.

Άρθρο #2

Η μητέρα όλων των μαχών για τις συστημικές τράπεζες

ΚΑΘΗΜΕΡΝΗ 30-12-2018

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΠΤΖΗ

<http://www.kathimerini.gr/1002417/gallery/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/h-mhtera-olwn-twn-maxwn-gia-tis-systhmikes-trapezes>

Χρονιά πολλαπλών προκλήσεων θα αποτελέσει το 2019 για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, που καλείται να αντιμετωπίσει με αποτελεσματικούς όρους το μείζον θέμα της μείωσης των κόκκινων δανείων, αλλά και να απαντήσει στη μεγάλη πρόκληση του μετασχηματισμού του επιχειρησιακού του μοντέλου, δημιουργώντας σταθερές πηγές εσόδων και επανόδου στην κερδοφορία.

Το στοίχημα θεωρείται κρίσιμο, καθώς θα λειτουργήσει ως καταλύτης για την επιστροφή των επενδυτών στον τραπεζικό κλάδο, ο οποίος το 2018 μέτρησε διαδοχικές απώλειες με συρρίκνωση της κεφαλαιοποίησής του στο μισό σε σχέση με τις αρχές του έτους. Το ερώτημα δεν εξαντλείται στο αν οι τράπεζες θα χρειαστούν κεφάλαια. Το ζητούμενο είναι ακόμη και αν η προσπάθεια μείωσης των κόκκινων δανείων οδηγήσει σε ζημιές και οι τράπεζες χρειαστεί να καταφύγουν στις αγορές, να είναι σε θέση να πείσουν ότι τα κεφάλαια αυτά θα «πιάσουν τόπο».

Το στοίχημα αποδεικνύεται εξαιρετικά δύσκολο, λαμβάνοντας υπόψη ότι μετά την αποεπένδυση στις δραστηριότητες του εξωτερικού, το βάρος πέφτει στην εγχώρια οικονομία, οι ρυθμοί ανάπτυξης της οποίας, παρότι θετικοί, δεν δημιουργούν ιδιαίτερη αισιοδοξία. Είναι χαρακτηριστικό ότι ήδη ο αρχικός στόχος που είχαν θέσει οι τράπεζες έναντι του SSM μόλις τον Οκτώβριο και ο οποίος προέβλεπε ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια θα πρέπει να υποχωρήσουν από τα 82 δισ. ευρώ στο τέλος του 9μήνου του 2018 στα 32,7 δισ. ευρώ στο τέλος του 2021, θεωρείται ξεπερασμένος.

Η κριτική που ασκείται είναι ότι ο στόχος αυτός, αφενός διατηρεί τα NPEs των ελληνικών τραπεζών στο επίπεδο του 20% στο τέλος της τριετίας, όταν ο αντίστοιχος ευρωπαϊκός μέσος έχει οριστεί στο 3,6% και ήδη τα σχέδια που δρομολογούνται από τα επιτελεία των ελληνικών τραπεζών, αλλά και από το υπουργείο Οικονομίας, αποσκοπούν σε περαιτέρω μείωση ώστε ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων να υποχωρήσει σε μονοψήφιο ποσοστό, δηλαδή κάτω από το 10% στο τέλος της τριετίας.

Η δημιουργία ενός σχήματος, στο οποίο οι τράπεζες θα μεταφέρουν ένα τμήμα των κόκκινων δανείων – σύμφωνα με τους υπολογισμούς του ΤΧΣ θα μεταφερθούν 15 δισ. ευρώ– με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, θα αποτελέσει ένα ακόμη εργαλείο, το οποίο όμως από μόνο του δεν είναι αρκετό για να περιορίσει δραστικά το βουνό των κόκκινων δανείων που έχουν συσσωρευθεί στους ισολογισμούς των τραπεζών. Με αυτό το δεδομένο, η προσπάθεια, ακόμη και αν το σχέδιο εφαρμοστεί σχετικά άμεσα, θα πρέπει να συνεχιστεί με αμείωτη ένταση, αξιοποιώντας όλα τα εργαλεία που έχουν σήμερα στη διάθεσή τους.

Eurobank

Η τιτλοποίηση μεγάλων χαρτοφυλακίων δανείων θα αποτελέσει ένα ισχυρό crash test για την τραπεζική αγορά, που επιχειρεί για πρώτη φορά μετά πολλά χρόνια να βγει στις αγορές και να τιμολογηθεί γι' αυτή την κίνηση. Την αρχή θα κάνει η Eurobank που ανοίγει τον δρόμο με την τιτλοποίηση στεγαστικών

δανείων ύψους 2 δισ. ευρώ και η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του πρώτου εξαμήνου. Η επιτυχία της κίνησης προεξοφλείται με δεδομένο ότι η τράπεζα έχει ήδη ανακοινώσει τη συγχώνευσή της με την Grivalia μέσω της οποίας θα ενισχύσει τα κεφάλαιά της κατά 900 εκατ. ευρώ, ενώ πρόσθετο όφελος θα προκύψει από την πώληση της εταιρείας διαχείρισης δανείων την FPS, που αποτελεί σήμερα τον μεγαλύτερο διαχειριστή κόκκινων δανείων στη χώρα.

Σε κάθε περίπτωση, η κίνηση της Eurobank θα λειτουργήσει ως μοχλός πίεσης και για τις υπόλοιπες τρεις τράπεζες, που από διαφορετική θέση η κάθε μία μετρούν τις δυνάμεις τους για το πού θα επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους. Σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, οι πωλήσεις δανείων που κυριάρχησαν το 2018 μπαίνουν για το 2019 σε δεύτερο πλάνο, καθώς τα δάνεια χωρίς εξασφαλίσεις που αποτέλεσαν τον κύριο όγκο των πωλούμενων χαρτοφυλακίων εξαιτίας επίσης του ότι είχαν υψηλές προβλέψεις, εξαντλούνται. Τον λόγο έχουν πλέον οι τιτλοποιήσεις με ή χωρίς την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, ένα εργαλείο που θα δώσει τη δυνατότητα να «χτιστεί» σταδιακά μια αξιόπιστη καμπύλη αξιολόγησης του ιδιωτικού χρέους, που σήμερα δεν υπάρχει.

Alpha

Τη σκυτάλη των πρωτοβουλιών εκτιμάται ότι θα πάρει η Alpha Bank, η οποία αν και έχει το δεύτερο μεγαλύτερο δείκτη NPEs, μετά την Πειραιώς, υπερέχει ως προς την επάρκεια κεφαλαίων που διαθέτει. Το χαρακτηριστικό αυτό της επιτρέπει να «κάψει» περισσότερα κεφάλαια από το «μαξιλάρι» που διαθέτει, προχωρώντας με τη σειρά της σε τιτλοποιήσεις δανείων, κατά προτίμηση με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου.

Εθνική

Η Εθνική Τράπεζα από την πλευρά της εμφανίζεται σε πλεονεκτική θέση ως προς το ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχει στον ισολογισμό της, τα οποία είναι τα χαμηλότερα στο τραπεζικό σύστημα –σε απόσταση αναπνοής από τη Eurobank–, ενώ την ίδια στιγμή διαθέτει και τον υψηλότερο δείκτη κάλυψης με προβλέψεις. Παρά το γεγονός ότι αυτό θα μπορούσε να φέρει την Εθνική σε θέση υπεροχής, δεν είναι αρκετό να αντιστρέψει τα αδύναμα σημεία της τράπεζας, που είναι η σημαντική συρρίκνωση των τραπεζικών εργασιών σε συνδυασμό με την αύξηση των λειτουργικών εξόδων και τη χαμηλή κερδοφορία, τόσο μετά από συνεχιζόμενες δραστηριότητες όσο και μετά τον υπολογισμό των ζημιών από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες. Με ανοιχτό, άλλωστε, το μέτωπο της Εθνικής Ασφαλιστικής, η πώληση της οποίας παραμένει δέσμευση της διοίκησης, η Εθνική καλείται να αναμετρηθεί με τις ανελαστικές δομές της, που απαιτούν τον ριζικό μετασχηματισμό τους.

Πειραιώς

Η Τράπεζα Πειραιώς που το 2018 βρέθηκε στη δίνη των αγορών, αδυνατώντας να καλύψει το ομόλογο των 500 εκατ. ευρώ για την κεφαλαιακή της ενίσχυση, παραμένει στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, λόγω της ανοιχτής υποχρέωσης που έχει ακόμη, του υψηλού δείκτη μη εξυπηρετούμενων δανείων που τη βαραίνει, αλλά και της απόφασης να μεταφέρει για το 2019 την αποπληρωμή των CoCos. Οι πωλήσεις κόκκινων δανείων και σημαντικών assets θα αποτελέσουν βασικό εργαλείο για την εξυγίανση του χαρτοφυλακίου της τράπεζας, η διοίκηση της οποίας φαίνεται ότι προκρίνει την οργανική διαχείριση του προβληματικού χαρτοφυλακίου σε μια προσπάθεια να αποφύγει να εγγράψει περαιτέρω ζημίες που θα πλήξουν τα κεφάλαιά της.

«Στην πρέσα» νοικοκυριά και επιχειρήσεις

Η πρόκληση δεν αφορά μόνο τις τράπεζες. Αφορά εξίσου τα ελληνικά νοικοκυριά και τις ελληνικές επιχειρήσεις, που θα βρεθούν ενώπιον γενικευμένων πιέσεων για τις ρυθμίσεις των οφειλών τους. Το γεγονός, άλλωστε, ότι οι τράπεζες έχουν μειώσει τα κόκκινα δάνεια μέσα από πωλήσεις χαρτοφυλακίων, δεν σημαίνει ότι αυτά τα δάνεια δεν θα επιδιωχθεί να εισπραχθούν. Το 2019 θα αποτελέσει χρονιά που τα funds που είναι ήδη στην Ελλάδα αγοράζοντας χαρτοφυλάκια, θα δραστηριοποιηθούν έντονα, δίνοντας τη δυνατότητα για πιο γενναίες ρυθμίσεις. Οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί μετά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της ηλεκτρονικής πλατφόρμας μπαίνουν σε πλήρη εφαρμογή και σύμφωνα με στοιχεία από τις τράπεζες, ο αριθμός τους θα αυξηθεί στις 25.000 το 2019 (από 20.000 το 2018), ενώ το 2020 θα φτάσουν στις 35.000 και τις 40.000 το 2021.

Άρθρο #3

Πέμπτη, 13-Δεκ-2018 11:52

στο Capital.gr από το Bloomberg

Πώς θα δοθεί τέλος στον τραπεζικό εφιάλτη της Ελλάδας

Του Ferdinando Giugliano

<http://www.capital.gr/bloomberg-view/3333075/pos-tha-dothei-telos-ston-trapeziko-efialti-tis-elladas>

Αν μια χώρα έχει πρόβλημα με τις τράπεζές της, αυτό που πρέπει να κάνει είναι να καταλήξει σε μια στρατηγική και να την εκτελέσει γρήγορα. Το πρόβλημα με την Ελλάδα είναι ότι έχει πολλά σχέδια –και αργεί να επιλέξει ένα από αυτά.

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα είναι φορτωμένο με έναν πολύ μεγάλο αριθμό μη εξυπηρετούμενων δανείων, μια κληρονομιά της παρατεταμένης ύφεσης. Σχεδόν τα μισά δάνεια έχουν καταστεί επισφαλής, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας, και αυτό είναι οριακά μόνο καλύτερο από το ναδिर στο οποίο βρισκόταν πριν από ενάμιση έτος.

Η ποιότητα του κεφαλαίου των τραπεζών είναι επίσης αμφίβολη. Περισσότερο από το 50% του συγχωνευμένου κεφαλαίου των τεσσάρων μεγαλύτερων τραπεζών της χώρας αποτελείται από τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (εκπτώσεις επί των μελλοντικών φορολογικών λογαριασμών που συσσωρεύονται μετά από χρόνια ζημιών). Προβλήματα αντιμετωπίζουν επίσης και με την κερδοφορία: η απόδοση ιδίων κεφαλαίων είναι αρνητική, καθώς οι **τράπεζες** έχουν να αντιμετωπίσουν το πολύ υψηλό κόστος και μια οικονομία που έχει ακόμη προβλήματα.

Οι ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές φαίνεται να κάνουν τα στραβά μάτια σε ό,τι συμβαίνει. Την περασμένη Άνοιξη, η ΕΚΤ "πέρασε" τις τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες της Ελλάδας σε ένα προσαρμοσμένο stress test. Ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός της ΕΚΤ (SSM)-η τραπεζική εποπτική αρχή της περιοχής- έχει εκπονήσει σειρά κριτηρίων για τη μείωση των επισφαλών δανείων, τα οποία οι ελληνικές τράπεζες τηρούν σε γενικές γραμμές. Αλλά οι επενδυτές είναι σκεπτικοί. Από τη στιγμή που ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα των stress tests, ο δείκτης των τραπεζικών μετοχών έχει χάσει το ήμισυ της αξίας του.

Καθυστερημένα, οι ελληνικές αρχές είναι πιο αποφασιστικές. Δυστυχώς, στερούνται συντονισμού. Πρώτον, το ΤΧΣ –το ταμείο διάσωσης των τραπεζών της Ελλάδας- πρότεινε ένα σχέδιο για την χρήση κρατικών εγγυήσεων για την διευκόλυνση της διάθεσης των πακέτων επισφαλών δανείων. Οι τράπεζες θα τα τιτλοποιήσουν, και το δημόσιο θα εγγυηθεί την ασφαλέστερη δόση, αυξάνοντας τον αριθμό των πιθανών επενδυτών. Αλλά στη συνέχεια η Τράπεζα της Ελλάδας δημοσίευσε μια διαφορετική στρατηγική. Αυτή θα περιλαμβάνει το δημόσιο να επιτρέπει στις τράπεζες να μεταφέρουν τις αναβαλλόμενες φορολογικές τους απαιτήσεις σε ένα όχημα ειδικού σκοπού (SPV). Το SPV στη συνέχεια θα αποκτούσε περί τα 40 δισ. ευρώ σε μη εξυπηρετούμενα δάνεια, μειώνοντας το ποσό στο σύστημα κατά το ήμισυ σχεδόν.

Δεν είναι σαφές εάν κάποιο από αυτά τα σχέδια θα προσέλκυε από μόνο του αρκετό ενδιαφέρον από τους επενδυτές. Το πιο σημαντικό, το να υπάρχουν δύο σχέδια, δεν δίνει την εντύπωση μιας χώρας που έχει επιλέξει ποια πορεία θα ακολουθήσει για να αντιμετωπίσει ένα από τα μεγαλύτερα οικονομικά της προβλήματα. Θα ήταν πολύ καλύτερο να ανακοινωθεί ένα και μόνο σχέδιο –το οποίο θα συνδυάζει στοιχεία των προαναφερθέντων σχεδίων- και στη συνέχεια να εφαρμοστεί. Αυτό θα μπορούσε να παρακινήσει τους επενδυτές να αλλάξουν άποψη για τον κλάδο.

Ενώ η κυβέρνηση αποφασίζει τι θα κάνει, οι τράπεζες θα συνεχίζουν την πορεία τους. η Eurobank έχει ανακοινώσει συγχώνευση με τη Grivalia Properties, μια εταιρεία επενδύσεων real estate, η οποία αναμένεται να παράσχει στη νέα συγχωνευμένη οντότητα, μια σημαντική κεφαλαιακή ενίσχυση. Η Eurobank σχεδιάζει τώρα να αφαιρέσει περίπου 7 δισ. ευρώ σε επισφαλή δάνεια από τον ισολογισμό της, και στοχεύει σε στο να μειωθεί το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων στο 15% μέχρι το τέλος του 2019. Αυτό είναι μακράν το πιο υποσχόμενο που έχει συμβεί στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα φέτος. Αλλά ίσως να είναι δύσκολο να επαναληφθεί, από τη στιγμή που εξαρτάται από την ύπαρξη μιας εταιρείας που είναι πρόθυμη να εξαγοραστεί. Βοήθησε επίσης ότι η Grivalia και η Eurobank έχουν έναν μεγάλο μέτοχο από κοινού.

Επομένως, όσο οι αρχές της Ελλάδας δεν κατορθώνουν να βρουν μια κοινή λύση στα προβλήματα των τραπεζών τους, ακόμη και έξυπνα σχέδια όπως αυτό της Eurobank, ίσως να μην είναι αρκετά. Είναι δύσκολο να δούμε πώς μπορεί να ανακάμψει δυναμικά η Ελλάδα μετά από μια τόσο μεγάλη ύφεση, έχοντας ένα προβληματικό τραπεζικό σύστημα. Η Αθήνα χρειάζεται ένα σχέδιο, όχι ένα πλήθος ιδεών.